

OPI S NA USLUGI TE

Uslovi za anga` irawe na tehni~ka pomo{ za ocenuvawe vo obrazovani eto Ref.Br.CS 2.3 (QCBS)

Kratenki

- PMO** - Proekt za modernizacija na obrazovani eto
EKP - Edi ni ca za koordi nacija na proektot
EOO - Edi ni ca za ocenuvawe vo obrazovani eto
BRO - Bi ro za razvoj na obrazovani eto
MON - Mi ni sterstvo za obrazovani e i nauka
NO - Naci onal no ocenuvawe
DPP - Dokument za procenka na proektot

L.Osnova za Proektot za mdernizacija na obrazovani eto

Proektot na Vladata na R.Makedonija za modernizacija na obrazovani eto (PMO) so f i nansi ska pomo{ od Svetskata Banka i Vladata na Holandija gi so dr` i sledni ve komponenti: (1) Podobruvawe na kval itetet i u~estvoto vo obrazovani eto; (2) Gradewe na kapaciteti za decentral izirano obrazovani e i, (3) Menaxment na proektot, moni tori ng i evaluacija.

Komponenta 1 so dr` i ~etiri potkomponenti: **1.1** Razvojno planirawe na u~ili{ tata **1.2** Grantovi za unapreduvawe na u~ili{ tata; **1.3** Ocenuvawe vo obrazovani eto; i, **1.4** Obuka na nastavni ci te vo tekot na rabotata

Uslovite za anga` irawe (UZA) koi se ovde navedeni se odnesuvaat na rabotite koi treba da se izvr{ at od potkomponentata **1.3 Ocenuvawe vo obrazovani eto**. Poto~no, ovi e uslovi se odnesuvaat na **Tehni~kata pomo{ na Edi ni cata za ocenuvawe vo obrazovani eto na Makedonija (EOO)**, ~ija zada~a e da pri bi ra, obrabotuva i objavuva verodostojni podatoci za kvantitetot i kval itetet na ni voto na u~eweto (rezul tati te od rabotata) vo osnovnoto i srednoto obrazovani e. Glavna cel e da i se pomogne na EOO vo gradewe na neophodnata insti tucional na infrastruktura i prof esi onal nata ekspertiza za sproveduvawe na nadvore{ no ocenuvawe i ocenuvawe vo u~ili{ tata na rabotata na u~eni ci te, spored utvrdeni te standardi koi se vo sogl asnost so evropski te normi .

EOO i ma postignato zna~i tel en napredok i se doka` a kako sposobna za vr{ ewe na ona { to zna~i prof esi onal na rabota. Sepak, kapacitetite na personal ot, stru~nosta i resursite (vo f i nansi ska i f i zi ~ka smisla) ne mo` e da ja dade potrebnata stimulacija i kval iteten monitoring, neophoden za efikasni ref ormi vo obrazovani eto. Obnovata i revital izacijata na nastavni te planovi i programi - { to e ve} e postignata - sega mora da se poddr` i so eden isto taka revital iziran si stem na ocenuvawe koj:

- ? Postavuva i odr` uva standardi
- ? Gi nagraduva najdobrite, no se gri` i i za si te talenti rani deca
- ? Cel i kon evropsko i me|unarodno usogl asuvawe

- ? Steknuva doverba na javnosta (rodi tel i, rabotodavci te, uni verzi teti te...)
- ? Obezbeduva zakonska osnova za utvrduvawe na prioriteti za efikasno i skorstuvawe na ograni~eni te javni resursi
- ? Gi poddr`uva nastavnici te vo podobruvaweto na postapkata za ocenuvawe na u~enici te
- ? Gi koristi rezultati te za unapreduvawe na nastavata i u~eweto

Prioriteti:

Spored odlukite doneseni vo juni 2004 godina od strana na rakovodstvoto vo ministarstvoto, prioriteti na Edinica se:

- 1) **razvoj, pilot i voveduvawe na maturata i,**
- 2) **razvoj na standardi za osnovnoto i srednoto obrazovanie.**

Ovie standardi treba da se kompetentni i treba da pretstavuvaat koherentna ramka {to} e bide vodi~ za nastavnici te vo ocenuvaweto vo u~ilicata (kako formativno taka i kumulativno)¹. Ocenuvaweto vo u~ilicata eksplicitno }e se povrzuva so standardite, a nastavnici te }e se obu~at za podobruvawe na nivnite metodi vo ocenuvawe na napredokot na u~enici te.

II CELI NA KONSULTANTSKI TE ZADA^I

Cel na konsultantskite zada~i e: da i pomagaat na EOO vo gradeweto na neophodna institucionalna infrastruktura i profesionalna ekspertiza za sproveduvawe na nadvorenocenuvawe i ocenuvawe vo u~ilicata za rabotata na u~enici te

III POSEBNI ZADA^I

Konsultantot }e bide odgovoren za izvuvawe na slednite glavni zada~i;

- ? Zada~a 1: da pomaga za razvoj na profesionalnite kapaciteti na EOO da podgotvuva i vr{i validno i verodostojno ocenuvawe na postignuvawata vo u~eweto
- ? Zada~a 2: da pomaga vo kreirawe i implementacija na soodvetni administrativni i informaciski sistemi vo ramkite na EOO kako i pome|u EOO, Bi roto za razvoj na obrazovani eto i Ministarstvoto;
- ? Zada~a 3: da ja podr`uva EOO vo analiza na pri meroci za postignuvawata vo u~eweto (nacionalni i me|unarodni) i prenesuvawe na potrebni znaewa za sproveduvawe na takvite ocenuvawa na EOO i nejzinite partneri vo obrazovni ot sistem na Makedonija preku obuka i mentorstvo.

¹ "Kumulativno" ocenuvawe se vr{i na krajot na metodskata edinica, polugodie ili u~ebna godina i slu`i za da se oceni dali u~enikot go postignal potrebnoto nivo za da premine na slednata metodska edinica, vo slednoto polugodie ili u~ebna godina (na primer zavr{ni ispiti). Naj-esto se koristat ocenkite. "Formativno" ocenuvawe se vr{i za vreme na procesot na u~ewe, zaradi utvrduvawe na slabite i jakite strani na u~enikot i dava korisna povratna informacija za podobruvawe na procesot na u~ewe kaj u~enicite. Pri "formativnoto" ocenuvawe ne mora da se koristat ocenki; su{tinata na ova ocenuvawe e da se *pot tikne u~eweto*, a ne da se donesuvaat sudovi za postignuvawata ili "rangirawe". Proektot }e go pokri va i kumulativnoto i formativnoto ocenuvawe vo u~ilicata.

Zada~a 1: Eksterni maturski ispiti - potkomponenta 1.3 (1)

Cel na pot komponent at a od Proekt ot : Da vospostavi val iden i verodostoen sistem na eksterni ispiti za maturata, koj }e gi meri postignuvawata na u~enicite na krajot na srednoto obrazovani e, da gi pottiknuva u~enicite vo podigawe na nivoto na postignuvawata, i da obezbedi val iden i prifatliv mehani zam na sel ekci ja vo srednoto obrazovani e.

Ve}e izvr{ ena rabot a: Edi ni cata za ocenuvawe, vo ramki i te na BRO, zapo~na so razvoj na novata Matura vo 2000 godi na. Za vreme na podgotvitel nata faza, koja zapo~na vo 2000-ta i zavr{ i vo 2002-ta godi na, be{ e sprovedena prof esi onal na obuka na odgovorni l i ca, vkl u~eni vo procesot na matura, kako i prenesuvawe na inf ormaci i ni z prof esi onal na obuka i pil ot so cel da se izberat najsoodvetni re{ eni ja. Mi ni sterstvoto i Vladata go pri fati ja konceptot i strukturata na maturata, i implementacija na aktivnostite od podgotvitel nata faza vo konceptot na matura, a zavr{ ni te i spi ti bea glavna cel na f i nal nata faza.

Gl avni post i gnuvawa do sega se sledni t e:

- ? obu~eni rabotni grupi za razvoj na ispiti ni programi i ispiti ni zada~i so { emi za ocenuvawe na jazi ci te, matamati ka i neкои op{ ti predmeti;
- ? obuka za psi hometri ska anal i za na ispiti ni zada~i i testovi, i,
- ? (del umno) za proceduri te za sproveduvawe na eksterno ocenuvawe

Rabotata { to Konsul tantot treba da ja zavr{ i vo potkomponenta 1.3.(1) od ovoj Proekt }e bi de da:

- ? Razvi e psi hometri ska procedura za bal ansi rawe na ni voto na te` i nata na testot za neкои predmeti (makedonski, albanski i stranski jazi ci) i nivoto na te` ina na test za istite predmeti no vo razli ~na { kolska godi na;
- ? Da razvi e proceduri na kodirawe, dekodirawe i drugi aspekti od proceduri te za doverl i vost na ispiti ni ot materijal;
- ? Da podgotvi testovi za pri rodni nauki i stru~ni predmeti;
- ? Da obezbedi rabotilnici za obuka i obuka vo tekot na rabotata za potrebni ot broj na lokal ni sorabotni ci;
- ? Da razvi e predlog za pobaruvawa koj }e obezbedi postojanost na f i nansi i te, kadarot i opremata.

Od Konsul tantot, posebno se o~ekuva da gi sproveduva sledni ve akti vnosti so soodvetni rezul tati;

Tabela 1. Eksterni maturski ispitni

Aktivnosti	Rezultati:	Vremenski raspored za izveštaj
1. Obuka za podgotovka na planovite za ispititete i pi{uvawe na pra{awata za gimnazi	<i>a. Materijal za obuka</i>	<i>I zve{taj Br. 1 mart 2005</i>
2. Podgotovka na nastavnite planove za zavr{nitetepititza izborni predmeti vov gimnazi;	<i>a. Planovi za izborni predmeti vov gimnazi</i>	<i>I zve{taj Br. 1 mart 2005</i>
3. Podgotovka na pra{awata za izborni predmeti za matura	<i>a. Podgotvuvawe na pra{awa za izborni te predmeti</i>	<i>I zve{taj Br. 1 mart 2005</i>
4. Predtest za izborni predmeti	<i>a. Obuka na rabotno mesto za okol u 70 lokalni sorabotnici za admnistracija na predtest</i>	<i>I zve{taj Br. 2 noemvri 2005</i>
5. Obuka za boduvawe na testovite od pilot i spititete za 20 u~esnici	<i>a. Materijal za obuka i {emi za boduvawe b. Boduvawe na testovite</i>	<i>I zve{taj Br. 2 noemvri 2005</i>
6. Vnesuvawe na podatoci	<i>a. Programi za vnesuvawe na podatoci b. Registar na podatoci</i>	<i>I zve{taj Br. 2 noemvri 2005</i>
7. Obuka na ~lenovite na rabotna grupa za psihometri ski te aspekti na analizata na podatoci	<i>a. Materijali za obuka b. Obuka za 50 u~esnici</i>	<i>I zve{taj Br. 2 noemvri 2005</i>
8. Analiza na podatocite	<i>a. Statistika analiza na pra{awata b. Tehniki izve{taj</i>	<i>I zve{taj Br. 2 noemvri 2005</i>
9. Obuka za podgotovka na planove za ispititete i pi{uvawe na pra{awa za stru~nitet u~ilicta	<i>a. Materijali za obuka b. Obuka za 100 u~esnici</i>	<i>I zve{taj Br. 2 noemvri 2005</i>

10. Podgotovka na nastavni planovi za ispitna strukturne predmeti za maturalni ispit	<i>a. Planovi za strukturne predmeti</i>	<i>I zvezek Br. 2 noembra 2005</i>
11. Podgotovka na prava za strukturne predmeti za matura	<i>a. Podgotovke na prava za strukturne predmeti</i>	<i>I zvezek Br. 2 noembra 2005</i>
12. Obuka na delovnih komisijskih komisijah za interne delovne maturalni ispit (usno spraševanje in delo na projektu)	<i>a. Materiali za obuko b. Obuka za 60 ur</i>	<i>I zvezek Br. 3 marec 2006</i>
13. Kalendar na ocenjevanje, postopki za implementacijo, vnos podatkov, obdelava podatkov, analiza in razpravljanje rezultatov	<i>a. Regulativ za administracijo na maturi</i>	<i>I zvezek Br. 3 marec 2006</i>
14. Obuka za uvajanje na principih enakosti in enakostnih testov	<i>a. Materiali za obuko b. Obuka za 20 ur</i>	<i>I zvezek Br. 3 marec 2006</i>
15. Analiza podatkov za principih enakosti na testovnih predmetih	<i>a. I zvezek za naloge od analize</i>	<i>I zvezek Br. 3 marec 2006</i>
16. Konferenca za maturalni ispitni zbirki in izdajo materialov	<i>a. Materiali za delovne b. Organizacija na konferenci za 50 ur od glavnih zainteresiranih</i>	<i>I zvezek Br. 3 marec 2006</i>
17. Podgotovka na instrumente in dokumente (testne zbirke) za pilotno maturalno	<i>a. I zgotovke na testne zbirke za bodovne dokumente za pilotno maturalno</i>	<i>I zvezek Br. 4 noembra 2006</i>
18. Pilotni nacionalni	<i>a. Obuka v tujini na delovni za lokalne sodelavce za</i>	<i>I zvezek Br. 4 noembra 2006</i>

maturski ispiti	<i>admi ni st racija za t est i rawe za 90 sredni u~ili { t a</i>	
19.Boduvawe	<i>a.Boduvawe na t est ovi t e</i>	<i>I zve{ t aj Br. 4 noemvri 2006</i>
20.Vnesuvawe na podatoci, obrabotka i rasprostranuvawe na rezultate	<i>a.Programa za vnesuvawe na podatoci b.Regist ar na podatoci</i>	<i>I zve{ t aj Br. 4 noemvri 2006</i>
21.Analiza na podatoci i podgotovka na izve{ taj	<i>a.I zve{ t aj za ut vrdeni nacionalni mat urski ispiti</i>	<i>I zve{ t aj Br. 5 mart 2007</i>
22.Evaluacija na admi ni stracijata na maturata	<i>a.I zve{ t aj za naodi t e od evaluacijata na admi ni st acijata na mat urat a</i>	<i>I zve{ t aj Br.5 mart 2007</i>

Zada~a 2: Razvoj na nacionalno ocenuvawe za ~etvrto oddelenie: nacionalno ocenuvawe vo osmo oddelenie: me|unarodni studiji za ocenuvawe - potkomponenta 1.3(2)

Celi na potkomponentata; (a) Obezbeduvawe na val idni podatoci za postignuvawata na u~enicite { to } e gi koristat Ministerstvoto i profesionalnite institucii za informirawe na obrazovnata politika i za evaluacija na efektivnosta na obrazovniot sistem i unapreduvawe na kval itetot na obrazovani eto od u~ili { tata i nastavni ci te.

(b) Obezbeduvawe na komparativna me|unarodna perspektiva vrz postignuvaweto na u~enicite vo Makedonija i sobirawe na informacii i podatoci za pismenosta vo drugite obrazovni sistemi za informirawe na obrazovnata pol itika.

Ve}e izvr{ ena rabota: EOO sproveduva nacionalno ocenuvawe kako del od sistemot za nadvore{ no sledewe na postignuvawata na u~enici te. Ocenuvawata se vr{ at vrz reprezentativni primeroci na u~ili { ta i u~enici. Vo Makedonija se upotrebeni sloeviti primeroci po sloevi.

Sega{ ni te postignuvawa vku~uvaat:

- ? obu~enitmovi i sovetnici za podgotovka na pra{ awa - osobeno vo del ot { to se odnesuva na gramatikata i ~itaweto,
- ? podgotovka na upatstva za vr{ ewe ocenuvawe, ocenuvawe na testovi, osnovna psihometri ska analiza na pra{ awata i testovite i postignuvawe visok kval itet pri vr{ ewe testi rawe;
- ? { to se odnesuva do maj~iniot jazik, dosega site testi rawa bea koncentrirani na gramatikata, a sega za prv pat se fokusiraat na ~itaweto, pismenata komunikacija i leksi kata;
- ? izgotveni standardi za postignuvawata vo ovie predmeti, izve{ tai na albanski i makedonski jazik za rezultate na nacionalno ni vo, kako i izve{ tai za postignuvawata na u~enici te na u~ili { no ni vo;
- ? u~ili { ta koi koristat informacii preku rasprostranuvawe na rezultate, dobi eni od:

- bro{ uri za nastavni ci i za rodi tel i;
- nacional ni izve{ tai i u~ili{ ini izve{ tai;
- standardi za postignuvawata-bro{ uri za nastavnicite i za rodi tel ite;
- seminari za upotrebuwawe na rezultati od testovi za podobruwawe na kval i tetot na nastavata i ocenuvaweto.

Konsul tantot treba da:

- ? Podgotvi potrebna dokumentacija i materijali za ocenuvawe, da ja obu~i i poddr` uva Edinicata za ocenuvawe pri vr{ ewe nacional no ocenuvawe vo ~etvrto oddelenie i da gi analizira sobranite podatoci od ocenuvaweto. Nacional no ocenuvawe vo ~etvrto oddelenie }e se sostoi od dva kruga: seopf atno ocenuvawe za prirodni i op{ testveni nauki, i seopf atno ocenuvawe za maj~in jazi k - planovi za ocenuvawe. (podetal no vo Tabela 2 i Tabela 3)
- ? Podgotvi potrebna dokumentacija i materijali za ocenuvawe, da ja obu~uva i poddr` uva Edinicata za ocenuvawe pri vr{ ewe nacional no ocenuvawe vo osmo oddelenie, seopf atno ocenuvawe za makedonski i albanski jazi k i za matemati ka. (podetal no vo Tabela 4)
- ? Ja poddr` uva Edinicata za ocenuvawe pri sproveduvawe na Me|unarodni te studi i za ocenuvawe (za opi smenuwawe - PIRLS studija) spored me|unarodni te standardi i da go obu~uva personal ot na EOO za vtorostepena analiza i podgotovka na Nacional en izve{ taj za TIMSS studijata. (podetal no vo Tabela 5)
- ? Da obezbedi rabotilnici za obuka i obuka na rabotnoto mesto za potrebn ot broj na lokal ni sorabotnici, sekoga{ koga e potrebno za sproveduvawe na gorenavedeni te zada~i.

Detal na lista na akti vnosti od Zada~a 2 e pri ka` ana vo Tabel ite 2-5 podol u:

Tabela 2. Nacional no ocenuvawe za ~etvrto oddelenie - Prv krug: Seopf atno ocenuvawe za prirodni i op{ testveni nauki

Akti vnosti	Rezul tati	Vremenski raspored za izve{ tai
1. Podr{ ka i asi stenci ja na personal ot na Edinicata za ocenuvawe za di zajnot na testot i psihometri ski pra{ awa;	<i>a. Grupa na pra{ awa za predt est ot b. Podgot ovka na di zajnot na t est ot</i>	<i>I zve{ t aj br.1 mart 2005</i>

<p>2. Podgotovka na pri merok i izbor na pri merokot za predtestot;</p>	<p><i>a. Lista na primeroci</i></p>	<p><i>I zvez t aj br.1 mart 2006</i></p>
<p>3. Obuka na u~i li { ni koordi naori admi ni stratori na testot;</p>	<p><i>a. Pri ra~ni ci za u~li { ni t e koordi nat ori i admi ni st rat ori na t est ot</i> <i>b. 5 semi nari za obuka na vkupno 80 u~esni ci</i></p>	<p><i>I zvez t aj br.2 noemvri 2005</i></p>
<p>4. Admi ni straci ja na predtest;</p>	<p><i>a. Obuka na lokal ni t e sorabot ni ci vo t ekot na rabot at a za admi ni st raci ja na t est ovi t e i pra{ al ni ci vo 80 u~i li { t a</i></p>	<p><i>I zvez t aj br.2 noemvri 2005</i></p>
<p>5. Obuka na boduva~i na testi za boduvawe na test za 20 u~esni ci</p>	<p><i>a. Mat erijal i za obuka i { emi za boduvawe</i> <i>b. Boduvani t est ovi</i></p>	<p><i>I zvez t aj br.2 noemvri 2005</i></p>
<p>6. Vnesuvawe na podatoci i obrabotka na podatoci</p>	<p><i>a. Programa za vnesuvawe i obrabot ka na podat oci</i> <i>b. Regi st ar na podat oci</i></p>	<p><i>I zvez t aj br.2 noemvri 2005</i></p>
<p>7. Anal i za na podatoci kal i bri rawe i gradaci ja na pra{ awata)</p>	<p><i>a. Kal i bri rawe na pra{ awa</i> <i>b. Podgot ovka na gradaci ja</i></p>	<p><i>I zvez t aj br.2 noemvri 2005</i></p>
<p>8. Organi zaci ja na petdnevna studi ska poseta za ~eti ri pretstavni ci na Edi ni cata za ocenuvawe za f ormi rawe na banka na pra{ awa.</p>	<p><i>a. Prenesuvawe na znaewa za f ormi rawe na banka na pra{ awa i rabot a so soodvet ni kompjut erski programi</i></p>	<p><i>I zvez t aj br.3 mart 2006</i></p>
<p>9. Revi di rawe na si te potrebni dokumenti i i nstrumenti za pi lot testi rawe na pri rodni t e i op{ testveni t e nauki .</p>	<p><i>a. Podgot ovka na novi pra{ awa</i> <i>b. Revi di rawe na pra{ al ni ci</i> <i>v. Revi di rawe na { emi za boduvawe</i> <i>d. Podgot vka na t est</i></p>	<p><i>I zvez t aj br.3 mart 2006</i></p>

<p>10. Obuka na u~ili{ ni koordinatori i administratori na test</p>	<p>a. Pri ra~nici za u~ili{ nit e koordi nat ori i adm ni st rat ori na t est b. 5 semi nari za obuka na vkupno 80 u~esni ci</p>	<p>I zve{ t aj br.4 noemvri 2006</p>
<p>11. Admi ni straci ja na pil ot testot</p>	<p>a. Obuka na rabot not o mest o za lokal ni za adm ni st raci ja na t est ovi t e i pra{ al ni ci t e vo 80 u~ili{ t a.</p>	<p>I zve{ t aj br.4 noemvri 2006</p>
<p>12. Obuka na boduva~i na testi za boduvawe na test za 20 u~esni ci</p>	<p>a. Mat erijal i za obuka i { emi za boduvawe b. Boduvawe na t est ovi</p>	<p>I zve{ t aj br.4 noemvri 2006</p>
<p>13. Vnesuvawe na podatoci i obrabotka na podatoci</p>	<p>a. Programa za vnesuvawe i obrabotka na podatoci b. Regi st er na podatoci</p>	<p>I zve{ t aj br.4 noemvri 2006</p>
<p>14. Anal i za na podatoci</p>	<p>a. Kal i bri rawe na pra{ awa b. Podgovka na gradaci ja v. Povrzuvawe na rezul t at i t e od post i gnuvawat a so osnovni t e vari jabl i g. Podgot ovka na u~ili{ ni izve{ t ai</p>	<p>I zve{ t aj br.4 noemvri 2006</p>
<p>15. Utvrduvawe na standardi za pri rodni te i op{ testveni nauki</p>	<p>a. Razvi vawe na st andardi za op{ t est veni i pri rodni nauki</p>	<p>I zve{ t aj br.5 mart 2007</p>
<p>16. Konf erenci ja za rezul tati t e od naci onal noto ocenuvawe</p>	<p>a. Podgot vka na mat erijal i za konf erenci ja b. Organi zaci ja na kof erenci ja za glavni t e zai nt eresirani st rani</p>	<p>I zve{ t aj br.6 noemvri 2007</p>

Tabela 3. Nacionalno ocenuvawe za ~etvrto oddel enie - Vtor krug: Seopfatno ocenuvawe po maj~i n jazi k

Aktivnosti	Rezultati	Vremenski raspored za izve{ tai
1. Obuka na ekspertite za revidi rawe na nastavnite planovi za ocenuvawe i podgotvuvawe na pra{ awa za predmetot maj~i n jazi k	<i>a. Materijali za obuka b. Nastavni planovi i spiti v. Fond na pra{ awa g. [emi za boduvawe</i>	<i>I zve{ t aj br.5 mart 2007</i>
2. Dizajni rawe na test za predtesti rawe po maj~i n jazi k	<i>a. Podgotvka na testovite</i>	<i>I zve{ t aj br.5 mart 2007</i>
3. Obuka za u~ilicni koordinatori i administratori na test	<i>a. Pri ra~nici za u~ilicni koordinatori i administratori na test b. 5 seminari za obuka na vkupno 80 u~esnici</i>	<i>I zve{ t aj br.6 noemvri 2007</i>
4. Administracija na predtest	<i>a. Obuka na lokalni sorabotnici v ote kot na rabotata za administracija na predtesti pra{ alnicivo 80 u~ilicita</i>	<i>I zve{ t aj br.6 noemvri 2007</i>
5. Obuka na boduva~i na testi za boduvawe na test za 20 u~esnici	<i>a. Materijali za obuka i { emi za boduvawe b. Boduvawe na testovite</i>	<i>I zve{ t aj br.6 noemvri 2007</i>
6. Vnesuvawe na podatoci i obrabotka na podatoci	<i>a. Programa za vnesuvawe i obrabotka na podatoci b. Registar na podatoci</i>	<i>I zve{ t aj br.6 noemvri 2007</i>
7. Analiza na podatoci (kalibrirawe na pra{ awa i gradacija na pra{ awa)	<i>a. Kalibrirawe na pra{ awa b. Podgotovka na gradacija</i>	<i>I zve{ t aj br.6 noemvri 2007</i>

Tabela 4. Nacionalno ocenovanje za osmo oddelene - seopfatno ocenovanje po maj-in jaziki matematika

Aktivnosti	Rezultati	Vremenski raspored za izveštai
1. Obuka na 3 predmetni grupi od 25 predmetni nastavnici i sovnetnici za podgotvka na nastavni planovi za ocenuvawe i kalibrirawe na pra{awa po predmeti te maj-in jaziki matematika	<p>a. Mat erijali za obuka</p> <p>b. Nast avni planovi za ispit i</p> <p>v. Fond na pra{awa</p> <p>g. [emi za boduvawe</p>	<i>I zve{ t aj br.1 mart 2006</i>
2. Dizajni rawe na testovi predtesti rawe po maj-in jaziki matematika	<p>a. Podgot vka na t est ovi za maj-in jazik</p> <p>b. Podgot vka na t est ovi te za mat ematika</p>	<i>I zve{ t aj br.1 mart 2006</i>
3. Obuka za u-ili{ni koordinatori i admnistratori na test	<p>a. Pri ra~nici za u-ili{nite koordinat ori i admnistratori na t est</p> <p>b. 5 semi nari za obuka na vkupno 90 u-esnici</p>	<i>I zve{ t aj br.2 noemvri 2005</i>
4. Admni stracija na predtestot	<p>a. Obuka na lokalni sorobotnici vot ekot na rabotat za admnistracija na t est i pra{alni ci vo 90 u-ili{ta</p>	<i>I zve{ t aj br.2 noemvri 2005</i>
5. Obuka na boduva~i na testi za boduvawe na test za 20 u-esnici	<p>a. Mat erijali za obuka i {emi za boduvawe</p> <p>b. Boduvawe na t est</p>	<i>I zve{ t aj br.2 noemvri 2005</i>
6. Vnesuvawe na podatoci i obrabotka na podatoci	<p>a. Programa za vnesuvawe i obrabotka na podatoci</p> <p>b. Regi ster na podatoci</p>	<i>I zve{ t aj br.2 noemvri 2005</i>
7. Analiza na podatoci (kalibrirawe na pra{awa i gradacija na pra{awa)	<p>a. Kalibrirawe na pra{awa</p> <p>b. Podgot vka na gradacija</p>	<i>I zve{ t aj br.2 noemvri 2005</i>

<p>8. Revidirane potrebne dokumente i instrumente za teste po predmetih majin jazik i matematika</p>	<p>a. Podgotovka na novi prava. b. Revidirane pravnici v. Revidirane teme za boduvawe g. Podgotovka na dizajne test</p>	<p>I zveztaj br.2 mart 2006</p>
<p>9. Obuka za uilicni koordinatori i administratori na test</p>	<p>a. Pripravnici za uilicne koordinatori i administratori na test b. 5 seminarov za obuku na skupno 90 urav</p>	<p>I zveztaj br.3 noemvri 2006</p>
<p>10. Administracija na test</p>	<p>a. Obuka na lokalni sorobotnici votekot narobotatza administratori na test i pravnici v 90 urav</p>	<p>I zveztaj br.4 noemvri 2006</p>
<p>11. Obuka na boduvavici na test za boduvawe na test za 20 urav</p>	<p>a. Materijali za obuku i teme za boduvawe b. Boduvawe na test</p>	<p>I zveztaj br.4 noemvri 2006</p>
<p>12. Vnesuvawe na podatoci i obrabotka na podatoci</p>	<p>a. Programa za vnesuvawe i obrabotka na podatoci b. Registar na podatoci</p>	<p>I zveztaj br.4 noemvri 2006</p>
<p>13. Analiza na podatoci (kalibrirane prava i gradacija na prava)</p>	<p>a. Kalibrirane prava b. Podgovka na gradacija v. Povrvawe na rezultate od postignuvawata so osnovne varijabli g. Podgotovka na uilicni izveztai</p>	<p>I zveztaj br.4 noemvri 2006</p>
<p>14. Vospostavuvawe standardi za predmetot majin jazik i matematika</p>	<p>a. Razvawe na standardi za predmetot majin jazik i matematika</p>	<p>I zveztaj br.5 noemvri 2007</p>
<p>15. Konferencija na Nacionalnoto ocenuvawe za rezultate</p>	<p>a. Podgotovka na materijali za konferencija b. Organizacija na konferencija za glavne zainteresirani stani</p>	<p>I zveztaj br.6 noemvri 2007</p>

Tabela 5. Mednarodni študiji za ocenjevanje PIRLS i TIMSS

Aktivnosti	Rezultati	Vremenski raspored za izveštai
1. Prevod na PIRLS instrumente i na pri ra~nici te za proben test	<i>a. Test ovi, pra{alni ci i pri ra~nici na makedonski i albanski jazi k</i>	<i>I zve{ t aj br.1 mart 2005</i>
2. Obuka na koordinatori i administratori na testovi	<i>a. Pri ra~nici za u~ili{ni te koordinatori i administratori na t est b. 5 seminari za obuka na vkupno 50 u~esni ci</i>	<i>I zve{ t aj br.2 noemvri 2005</i>
3. Administracija na testovi	<i>a. Obuka za lokalni sorobotnici vo t ekot na rabot at a za administracija na t est ovi i pra{alni ci vo 25 t est irani u~ili{ t a</i>	<i>I zve{ t aj br.2 noemvri 2005</i>
4. Obuka na boduva~i na testi za boduvawe na test za 20 u~esni ci	<i>a. Materijali za obuka i {emi za boduvawe b. Boduvawe na t est ovi</i>	<i>I zve{ t aj br.2 noemvri 2005</i>
5. Vnesuvawe na podatoci i obrabotka na podatoci	<i>a. Programa za vnesuvawe i obrabotka na podatoci b. Registar na podatoci</i>	<i>I zve{ t aj br.2 noemvri 2005</i>
6. Obuka za koordinatori i administratori na test	<i>a. Pri ra~nici za u~ili{ni koordinatori i administratori na t est b. 5 seminari za obuka na okolu 15 u~ili{ni koordinatori i 150 administratori na t est</i>	<i>I zve{ t aj br.4 noemvri 2006</i>

7. Admi ni stracija na test	<i>a. Obuka na lokalni sorabotnici vo t ekot na rabot at a za admi ni st racija na t est i pra{alni ci vo 150 t est i rani u~ili{ t a</i>	<i>I zve{ t aj br.4 noemvri 2006</i>
8. Obuka na boduva~i na test i za boduvawe na test za 20 u~esni ci	<i>a. Mat erijali za obuka i {emi za boduvawe b. Boduvawe na t est</i>	<i>I zve{ t aj br.4 noemvri 2006</i>
9. Vnesuvawe na podatoci i obrabotka na podatoci	<i>a. Programa za vnesuvawe i obrabotka na podat oci b. Regi st ar na podat oci</i>	<i>I zve{ t aj br.4 noemvri 2006</i>
10. Podgotovka na izve{ taj za posti gnati te rezul tati od TIMSS proektot	<i>a. I zgot vuvawe na izve{ t aj</i>	<i>I zve{ t aj br.4 noemvri 2006</i>

Zada~a 3: Ocenuvawe vo u~ili{ tata i koristewe na rezul tati te od ocenuvaweto za eval uacija na kval itetot na obrazovani eto - potkomponenta 1.3 (3)

Celi na pot komponent at a: (a)Da im pomaga na inspektorite, u~ili{ atata, nastavnicite i u~enicite vo evaluacijata na kval itetot na obrazovani eto vo odnos na napredokot na u~enicite spored standardite. Ocenuvaweto vo u~ili{ tata }e bi de kumul ati vno (ocenuvawe na prethodni te znaewa, na primer pri premi nuvawe vo naredno oddelenie ili nivo) i formativno (vo u~ilnica, kontinuirano ocenuvawe na unapreduvawe na u~eweto, otkrivawe na slabi te i jakite strani, kako i povratna informacija). Vo prodol`enie, (b), ovaa potkomponeneta ima za cel da go stimulira koristeweto na rezul tati te od ocenuvaweto, za da gi snabdi u~ili{ tata so empiriski podatoci za sameoval uacija i za ni ven razvoj/unapreduvawe.

Konsul tantot treba:

- ? Da utvrdi kriteriumi za ocenki i pilot instrumenti za formativno ocenuvawe na razni te op{ti i stru~ni predmeti. (Podetal no vo Tabela 6)
- ? Da go razvi va kapacitetot na Edinicata za ocenuvawe za procesuirawe i analiza na rezul tati te od ocenuvaweto na u~enicite, kako i kapaciteti te na u~ili{ tata da gi koristat rezul tati te od ocenuvaweto na u~enicite kako pomo{ vo evaluacijata na efikasnost na u~ili{ tata i rezul tati te od grantovite za unapreduvawe na u~ili{ tata, so obezbeduvawe na obuka za 160 ~lenovi na EOO i MON i obuka na instruktori za proceniteli (Podetal no vo Tabela 7)
- ? Da podgotvi realen predlog/plan do kreatorite na politikata za eden odr`liv sistem {to vku~uva organizacija na postojano finansirawe, anga`irawe na personal, tro{oci, raspored i obem na testi rawe

Tabela 6. Ocenuvawe vo u~i li { tata (f ormati vno)

Aktivnosti	Rezultati	Vremenski raspored za izve{ tai
1. Poddr{ ka i asi stenci ja na personal ot na Edi ni cata za ocenuvawe za razvoj na: i nstrumenti za f ormati vnoto ocenuvawe; pl ani rawe, sproveduvawe i ocenuvawe na zada~i te od proekt; podgotovka na upatstva za kri teri umi za ocenki i vi dovi na ocenuvawe.	<p><i>a. Grupa i nst rument i za f ormat i vno ocenuvawe</i></p> <p><i>b. Pri meri od zada~i na na proekt za razl i ~ni predmet i i li grupa predmet i</i></p> <p><i>v. [emi za boduvawe</i></p> <p><i>g. Upat st va za kri t eri umi za ocenki i vi dovi na ocenuvawe</i></p>	<i>I ve{ t aj br. 3 mart 2006</i>
2. Podgotovka na i nstrumenti za ocenuvawe i { emi za boduvawe za pogol em del od op{ ti te i stru~ni te predmeti	<p><i>a. Mat erijal i za obuka za f ormat i vno ocenuvawe</i></p> <p><i>b. Semi nari za 160 u~esni ci</i></p>	<i>I ve{ t aj br. 3 mart 2006</i>
3. Eval uaci ja i anal i za na ocenki te na u~eni ci te, na pi lot i nstrumenti i kri terumi za ocenuvawe	<p><i>a. Upat st va za ocenuvawe</i></p> <p><i>b. Revi di rawe na kri t eri umi t e za ocenki</i></p>	<i>I ve{ t aj br. 3 mart 2006</i>
4. Publ i kaci ja na pri meri na pravi l no oceneti u~eni ~ki zada~i	<p><i>a. Podgot vka i objavuvawe na publ i kaci i</i></p> <p><i>b. Dost avuvawe mat erijal i do si t e sredni u~i li { t a</i></p>	<i>I ve{ t aj br.4 noemvri 2006</i>
5. Naci onal na banka na i nstrumenti za ocenuvawe, materijal i za f ormati vno ocenuvawe i pri meroci od zada~i na proekt	<p><i>a. Formi rawe na naci onal na banka</i></p> <p><i>b. Dost apnost na naci onal nat a banka do u~i li { t at a i nast avni ci t e</i></p>	<i>I ve{ t aj br.5 mart 2007</i>
6. Obuka na mentori nastavni ci za f ormati vno ocenuvawe	<i>a. Obu~eni 160 ment ori</i>	<i>I ve{ t aj br.5 mart 2007</i>

Tabela 7. Koristiwe na rezultate od ocenuvaweto za evaluacija na kvalitetot na obrazovanieto

Aktivnosti	Rezultati	Vremenski raspored za izveštai
1. Podgotovka na pilot metodologija i materijali za obuka	a. Materijali za obuka b. Uputstva za korišewe na rezultate od ocenuvaweto	Izveštaj br. 2 noemvri 2005
2. Seminari za sovetnici na BRO i terenski službenici	a. Materijali za obuka b. Seminari za 30 učesnici	Izveštaj br.4 noemvri 2006
3. Evaluacija na metodologijata	a. Uputstva za korišewe na podobrenite rezultate od ocenuvaweto	Izveštaj br.5 mart 2007
4. Pričuvawena priročnik	a. Pričuvawena priročnik	Izveštaj br.6 noemvri 2007

IV. INSTITUCIONALNI DOGOVORI

1. Edinicata za ocenuvawe vo obrazovanieto (EOO) funkcioniravo sklop na Biroto za razvoj na obrazovanieto so 12 vraboteni, vključujući go i rakovoditelot.

Vladata na Republika Makedonija ima cvrsta opredelba da ja razviva i promovira Edinicata za ocenuvawe vo Draven ispitencentar koj }e bide odgovoren za implementacija na maturata i drugi relevantni seopfatni nacionalni i meunarodni ocenuvawa. Zatoa, kapacitetite na segašata EOO i idniot Draven ispitencentar treba značitelno da se poddrčuvaaat so obuka i mentorstvo vo tekot na rabotata na lokalnite sorabotnici, obučujući gi za izvršuvawe na baranite zadačiodredeni vo tabelite na detalni aktivnosti }to sledat podolu.

Potočno, so cel da se nadgradi kapacitetite za ocenuvawe na Edinicata za ocenuvawe na obrazovanieto, se predviđuva konsultantskata firma da obezbedi obuka preku rabotilnici i mentorstvo vo tekot na rabotata na lokalnite sorabotnici za: nacionalno ocenuvawe za četvrto oddelenie, nacionalno ocenuvawe za osmo oddelenie i meunarodno ocenuvawe, vo zadačite objasneti podolu.

- Za administracija na test, vnesuvawe na podatoci, boduvawe, nastavni planovi za ispiti i podgotovka na prašawa, potrebna e obuka za približno 350 stručni lica.
- Za implementacija na nastavnite planovi za ocenuvawe na matorskite ispiti, podgotovkata na prašawa, boduvawe i vnesuvawe na podatoci, isto taka e potrebna obuka za približno 900 stručni lica.

Od konsultantite se o~ekuva da gi nadomestit tro{ oci te na praktkantite, me|utoa nema da ispla}aat honorari i dnevnic i. Se procenuva prose~nite tro{ oci za ovi e nadvore{ ni sorabotnici da bi dat okol u 15 evra dnevno.

Nadvore{ nite sorabotnici na Edinicata za ocenuvawe se nazna~uvaat so Dekret od MON, a Edinicata za ocenuvawe e odgovorna za ni vna selekcija, moni tori ng i eval uacija na ni vnata rabota.

2. Kako { to se gleda od gorenavedenoto, EOO sega, a i vo bliska idni na }e se soo~i so kompl eksna mi sija koja podrazbita te{ ka rabota. Poedine~nite ul ogi i odgovornosti na glavnite profesionalni konsultanti proizleguvaat kako odgovor na ovi e f aktori. Konsultantite }e i spol nuvaat tri ul ogi vo odnos na personal ot na EOO: (a) instruktor, (b) poddr{ ka vo organizacija, asistencija, vodewe, revizija/kritika na izvr{ uvawe na zada~ite, i (v) sorabotnik pri izvedbata na raboti te vo EOO. Na poslednata ul oga treba da se gl eda poziti vno i taa ne treba da sozdava pritisok ili da ja istisnuva/zamenuva rabotata na personal ot ili da go nazaduva ni vni ot razvoj. Voda~ot na ti mot i rakovoditel ot na EOO vni matel no }e gi defi niraat i sledat ovi e ul ogi na dolgoro~nite konsultanti.

3. Site glavni dokumenti i izve{ tai podgotveni od Konsultantot }e bi dat dostaveni do g|a Bojana Naceva, rakovoditel na Edinicata za ocenuvawe vo obrazovani eto pri MON i di rektorot na EKP na revizija i odobruvawe. Pred sproveduvaweto na organizacijata na sekoja obuka od ovaa zada~a, Konsultantot e dol ` en e da pogotvi i navreme da podnese do rakovoditel ot na Edinicata za ocenuvawe, detalna programa za obuka { to vku~uva: naslov, celi, temi, akti vnosti, broj na instruktori i praktkanti, rezultati/i shod, raspored i dr.

4. Dogovorot na Konsultantot }e go podgotvi i sprovede EKP;

V. VREMETRAEWE NA DOGOVOROT

Uslugite se potrebni za period od tri i pol godini, i opf a}aat okol u 280 rabotni denovi po~nuvaj}i od januari 2005 godi na.

Pri bli ` no traewe na konsultantski te usl ugi koi se baraat od konsultantite, izrazeni vo rabotni denovi :

- a. Za eksperti po psihometrija - pri bli ` no 83 rabotni denovi
- b. Za ekspert za ocenuvawe po pri rodni nauki - pri bli ` no 27 rabotni denovi
- v. Za ekspert za postavuvawe standardi - pri bli ` no 12 rabotni denovi
- g. Za ekspert za maj~i n jazi k - pri bli ` no 38 rabotni denovi
- d. Za ekspert za matemati ka - pri bli ` no 17 rabotni denovi
- |. Za ekspert za pri rodni nauki - pri bli ` no 10 rabotni denovi
- e. Za ekspert za op{ testveni nauki - pri bli ` no 10 rabotni denovi
- ` . Za ekspert za stranski jazi k - pri bli ` no 6 rabotni denovi
- z. Za ekspert za stru~ni predmeti - pri bli ` no 12 rabotni denovi
- y. Za eksperti za admi ni stracija na maturata - pri bli ` no 6 rabotni denovi
- i. Za specijal ist za i spi ti - pri bli ` no 6 rabotni denovi
- j. Za ekspert za moni tori ng vo u~ili { tata - pri bli ` no 22 rabotni denovi
- k. Za eksperti za moni tori ng na u~eni ci te - pri bli ` no 22 rabotni denovi

1. Za ekspert za u-ili { tata - 9 rabotni denovi

So gorenavednite vlo`eni napori koi se obezbeduvaat za sovetuvawe, konsultanti te se pottiknuvaat da podgotvat sopstveni procenki za potrebni te napori vo soglasnost so detalni ot opis na zada~ite i niven sopstven plan za rabota.

Aneks 1: Osnovi na makedonski ot obrazoven sistem klu-ni informaci

Zadol`itelnoto obrazovani e zapo~nuva na 7 godini i zavr{uva na 15 godi { na voзраст (osnovno zadol`itelno obrazovani e = 8 godini). Stapkite na u-estvo vo zadol`itelnoto osnovno obrazovani e se visoki (98.35% vo 1998 godina), no stapkite na u-estvo na onie koi go sledat srednoto obrazovani e (65%) i visokoto obrazovani e (12%) se zna~itelno poni ski, osobeno kaj albanski te i romski te u-enici.

Struktura na op{toto obrazovani e: Zadol`itelno osnovno obrazovani e (t.e.4 osnovni oddelenija + 4 povisoki oddelenija) + 4 godini op{to sredno obrazovani e

Struktura na srednoto stru-no obrazovani e: tri ili ~etiri godi { ni stru~ni u-ili { ta koi nudat { koluvawe za 25 razli ~ni prof ili kadri i pove}e od 100 specijalizacii.

Stapkata na u-enici koi preminuvaat vo op{to sredno i sredno stru-no obrazovani e slednava: Pribli`no 67% od u-enicite po osmo oddelenie prodol`uvaat da gi sledat programi te na Obuka za stru-no obrazovani e (VET), a 33% prodol`uvaat vo op{to sredno obrazovani e.

Ispiti i preodni periodi Ne postoi formalen ispit na krajot na ~etvrto oddelenie za zavr{uvawe na osnovnoto nivo, iako neodamna za toa nivo se izvr{ija nacionalni ocenuvawa vrz osnova na primeroci. Drugi preodni periodi se: osmo oddelenie (kraj na zadol`itelnoto osnovno { koluvawe), 4 godina (kraj na srednoto obrazovani e), i zavr{en ispit po tri godi { noto stru-no u-ili { te. Za vlez na (pove}eto) fakulteti se baraat priemni ispiti. Postoi zakonsko barawe za povtorno voveduvawe na eksterno i spituvawe za kraj na srednoto obrazovani e (matura), koe }e slu`i kako dopolnitelen instrument za selekcija pri priem na univerziteti te.

Visoko obrazovani e: Univerzitetot vo Skopje e osnovan vo 1949 godina, a Univerzitetot vo Bitola vo 1979 godina. Vo 1995 godina, vo Tetovo e osnovan isto taka i Univerzitet na albanski jazik.

Nivoa na rakovodewe vo obrazovani et o: Postojat tri nivoa. (1) Centralnoto nivo go pretstavuva Ministerstvoto za obrazovani e i nauka. (2) Op{tinsko nivo koe podrazbira 35 podra~ni edinici na MON. (3) Lokalnoto nivo go pretstavuvaat u-ili { tata. Treba da se istakne deka op{tinite nemaat re~isni kakva uloga vo obrazovani eto, no se predviduva vo idnina taa uloga da bide zna~itelna. Nastavnite planovi, ocenuvaweto i obukata na nastavnicite vo tekot na raboteweto se odgovornost na Biroto za razvoj na obrazovani eto (BRO), kako obrazovna agencija na centralnoto nivo i negovite dvanaeset op{tinski edinici.

Posebni karakteristiki: Spored zakonot, nastavata vo zadol`itelnite u-ili{ta mora da se sproveduva na maj-in jazik za site deca (Makedonci, Albanci, Turci, Srbi) i spored toa, nastavnite planovi, prira-nicite i testovite mora da bidat na tie jazici. Toa ne e slu-aj so romski ot jazik zatoa {to ne postoi utvrdena ortografija za jazikot i re-isi nema u-ebnici ili materijali i nastavnici koi go zboruvaat jazikot. Pove}eto u-ili{ta rabotat na sistem na dve do tri smeni, za da se zadovol i brojkata i jazici te. U-estvoto vo osnovnite u-ili{ta e 89% od vozrasnata grupa od 7 do 14 godini; vo srednoto obrazovane procentot na *vozrasnat a grupa* od 15 do 18 godini e 65.08% (22.16% vo op{toto sredno obrazovane i 42.92% vo srednite VET programi (15% od ovi e se vo tri godi {ni te programi).

Pribli`no 96% od zavr{enite ~etvrtooddenci prodol`uvaat vo petto oddelenie, no padot vo osmo oddelenie i vo ~etvrta godina sredno u-ili{te e zna~itel en i ako za toa nema precizni podatoci. Pomal ku od 30% od maturanti te (12% od onie koi startuvale vo prvo oddelenie) prodol`uvaat vo terciarno obrazovane, a najgolem del od niv se Makedonci. Prose~noto nivo na real izi rano obrazovane vo Makedonija e pribli`no 10.7 godini, sporedeno so 16.4 godini vo zemjite na OECD.

Nast avni planovi

Op{t iot nastaven plan za osnovnoto zadol`itelno obrazovane (od prvo do ~etvrto i od petto do osmo oddelenie) e podgotven od BRO spored zakonot od 1995 godina i odobren od Nacionalni ot pedago{ki sovet. Nov nastaven plan be{e voveden vo razvojnata programa koja zapo~na vo 1996 godina vo prvo oddelenie. Toj stava poseben akcent vrz sami ot u-eniki i fleksi bilni te metodi na obrazovane i go odrazuva vlijanieto na inicijativata na me|unarodni ot nastaven plan vrz osnovni ot u-ili{en nastaven plan vo Makedonija. Glavni ot fokus na ovi e promeni e pove}e kon metodol ogijata otkol ku samata sodr`ina, i e svrten kon u-eni kot i kompetentni te modeli na akti vno u-ewe.

Za vreme na prvata (osnovna) faza, eden oddelenski nastavnik gi predava site predmeti. Vo predmeti te spa|aat maj-in jazik, makedonski jazik za onie na koi ne im e maj-in jazik, matematika, prirodni i op{testveni nauki, fizi~ko i zdravstveno obrazovane, likovno i muzi~ko i (od ~etvrto oddelenie pa natamu) izbor na prv stanski jazik. Ekologija i tehni~ko obrazovane se dodavaat vo tretata godina. Zadol`itelni ot broj na ~asovi nedelno se dvi`i od 18 za prvo oddelenie do 20-22 ~asa vo ~etvrto oddelenie. Dopolnitel nata nastava (eden ~as nedelno) se koristi za da im pomogne na onie u-enici koi i maat pote{koti i vo u-eweto, ili dodatna nastava za nadareni te u-enici².

Od petto oddelenie pa natamu, na u-enici te im predavaat predmetni nastavnici. Vo tie predmeti sps|aat istorija i geografija, biologija, fizika, hemija, tehni~ko obrazovane i vtor stranski jazik. Postojat i nekolku izborni predmeti istotaka. Brojot na nastavni ~asovi nedelno iznesuva 22-25 (po 40minuti sekoi) za petto oddelenie, i se zgolemuva na 24-26 ~asa do osmo oddelenie.

² Zakonot od 1995 godi na predvi duva nadareni te i talenti rani u-enici vo osnovno i sredno u-ili{te, da mo`at zabrzano da se dvi`at niz obrazovni ot sistem, t.e. so polagawe na i spi ti za preo|awe vo povi soko oddelenie

Srednoto obrazovani e (po osmo oddelenie) e nezadol`itelno, i e podeleno na sredno u~ili{ te (op{ to sredno u~ili{ te ili gimnazija), stru~ni u~ili{ ta za zanaeti i profesii i umetni~ki u~ili{ ta. Novi ot nastaven plan za gimnaziite se sostoi od kombinacija na zadol`itelni i izborni predmeti. Zadol`itelni predmeti vo site godini se: maj~in jazik, makedonski jazik za one koi ne ime maj~in jazik, matematika, prv evropski jazik, a vtor stranski jazik, istorija, biologija, fizika i hemija se zadol`itelni za prvite tri godini, i geografija za prvite dve godini. Sociologija, filozofija i informatika se u~at po edna godina sekoja. Izbornite predmeti se biraat od edna od ovie oblasti: literatura i umetnost, humanitarni i op{ testveni nauki, ili prirodni nauki i matamatika.

Revizija na nastavni ot plan za srednoto stru~no obrazovani e se izvr{ i vo 2000 godina. Promenite se sostojat od pogolemo vku~uvawe na nastavnici te vo planirawe na nastavnite planovi, podgotovka na materijali i aktivnosti na naporedni nastavni planovi kako " ^itawe i pi{ uvawe za kriti~ko razmisluvawe". Isto taka se pravat napori za pribli`uvawe na stru~ni ot nastaven plan kon pazarot na trudot.

Ocenuvawe i ispiti

Zakonot od 1995 godina odreduva sistem za ocenuvawe postaven od 1 do 5, vo koj 5 e najvisoka ocena. Od nastavnici te zakonski se bara da go "sledat napredokot u~enicite" da vr{ at "dijagnostici rawe i formativna evaluacija", kako i kumulativna evaluacija ~etiri pati godi{ no. Vo edna tretina od osnovnite u~ili{ ta, nastavnici te gi ocenuvaat postignuvawata na u~enicite i nivni ot napredok spored konceptot za opisno analiti~no ocenuvawe (za prvo, vtoro i tretto oddelenie). Maturskite ispiti bea planirani da se vovedat do 2003 godina, no sega se odl o` eni do 2007 godina so pilot planirani da zapo~ne vo 2005 i 2006 godina.

Ministerstvoto za obrazovani e i nauka gi prenese obvrskite za nastavnite planovi i ocenuvawe na BRO i negovite 12 op{ tinski edinici. Segaz nite regulativi odobruvaat BRO da vr{ i "eksterni periodi~ni proverki" na postignuvawata na u~enikot. Ne postoi formalno eksterno ispituvawe na krajot na ~etvrto oddelenie. Postoi formalen zavr{ en ispit na krajot na ~etvrta godina (matura), koj sega e na revizija. U~enicite vo ~etirigodi{ noto stru~no u~ili{ te imaat zavr{ en ispit, dodeka u~enicite vo trigodi{ nite stru~ni u~ili{ ta imaat zavr{ en ispit so prakti~na rabota.

Sveditelstvata za osmo oddelenie i za ~etvrta godina sredno obrazovani e se neophoden, no ne i dovolen uslov za selekcija/priem vo srednoto, odnosno terciarnoto obrazovani e. Maturantite od ~etvrta godina op{ to i ~etvrta godina stru~no obrazovani e isto taka treba da polagaat priemen ispit za vlez na fakultetite. Vedna{ { tom }e se vovedat planirane maturski ispiti, se o~ekuva deka tie }e gi zamenat priemnite ispiti.

EDINICA ZA OCENUVAWE NA OBRAZOVANI ETO (EOO) NA REPUBLIKA MAKEDONIJA

Spored Proektot za rehabilitacija na obrazovanieto (1997-2001 godina), Edinicata za nacionalno ocenuvawe e vospostavena za (i) da gi sledi standardite vo ramkite na sopstvenite i preku razni drugi i me|unarodni nadle`nosti; i (ii) da gi poddr`uva vlastite vo obrazovanieto i odgovornite vo u~ilicata za kvaliteto na obrazovanieto { to tie go obezbeduvaat. EOO e del od Biroto za razvoj na obrazovanieto na Makedonija i vo momentot ima pribli`no 12 vraboteni vku~uvaj}i go i rakovoditelot. EOO izvr{uva nekolku zada~i:

- ? Nacionalno ocenuvawe za postignuvawata na u~enicite na krajot na ~etvrto oddelenie, so cel da se izmerat postignuvawata na u~enicite vo prviot glaven ciklus na {koluvawe i da se dobijat pokazateli za efikasnost na organizacijata na u~ilicata i nastavnite metodi. Ovie nacionalni ocenuvawa se vrz baza na primerok i se vr{at vo ciklus od ~etiri godini. Prvoto e napraveno vo 2000-ta godina za predmetot maj~in jazik na u~enicite (makedonski i albanski) i matematika. Nacionalno ocenuvawe za ~etvrto oddelenie sega e del od sistemot na eksterno sledewe na postignuvawata na u~enicite koe e vospostaveno vo Makedonija. Sekoja godina, se ocenuvaat po dva predmata, a potoa istoto se povtoruva vo ~etirigodni ciklusi. Glavnata cel na nacionalno ocenuvawe e da obezbedi validni podatoci za postignuvawata na u~enicite koi }e gi koristat dr`avnite organi na obrazovanieto i profesionalnite institucii vo kreirawe na obrazovната politika, a isto taka i u~ilicata i nastavnicite za unapreduvawe na kvaliteto na obrazovanieto.
- ? U~estvo vo tri me|unarodni proekti: TIMSS-R, PIRLS i PISA+. Nivnata cel e da go izmeri napredokot na u~enicite vo ~itawe {so I PIRLS na krajot od ~etvrto oddelenie, i so PISA+ za 15 godi {ni u~enci}, kako i postignuvawata na u~enicite po matematika i prirodni nauki (TIMSS-R na krajot od osnovното obrazovanie i PISA + na krajot od osnovното obrazovanie ili na po~etokot na sredното obrazovanie na 15 godi {na voзраст).
- ? Razvoj na novata matura. *Ovaa rabota zapo~na vo 2000-ta, a sevkupniot koncept i struktura za novata matura e ve}e prifat en od Minist erst vot o i Vlada ta. Sega {niot plan e mat urat a da se vovede vo 2007 godina, so pilot vo 2005 i 2006 godina, koga prvata generacija na u~enci koi go sledat novi ot op{t obrazoven nastaven plan }e go zavr{at ~etiri godi {nata programa. Od site u~enci koi zavr{uvaat op{to obrazovanie, se o~ekuva da polagaat matorski ispit. U~enicite koi }e zavr{at stru~no obrazovanie mo`at da se odlu~at za matorski ispit (dokolku se zainteresirani da prodol`at na univerzitet) ili za "zavr{ni ispiti". Maturata se sostoi od 4 eksterni ispiti i izработка na proekt. Uslovi te se isti i za u~enicite od op{toto i od stru~noto obrazovanie.*

Vrz osnova na ovi e UZA, Konsul tantot }e podgotvi raboten plan i metodologija i }e objasni kako planira da gi organizira negovite resursi i aktivnosti za da gi postigne baranite rezultati od ova a zada~a.

Rabotni ot pl an i metodol ogijata }e bi dat del od Prvi ~en izve{ taj i predmet na odobruvawe se odobri od rakovoditel ot na Edinicata za Ocenuvawe i di rektorot na EKP.